

Rolnummer 5056
Arrest nr. 144/2011 van 22 september 2011

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 579, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek, gesteld door het Arbeidshof te Bergen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit rechter J.-P. Snappe, waarnemend voorzitter, voorzitter M. Bossuyt, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Moerman, J. Spreutels en T. Merckx-Van Goey, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van rechter J.-P. Snappe,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest van 15 november 2010 in zake Claude Dupont tegen de cvba « P&V Verzekeringen », het gemeentebestuur van Dour en « P&V Gemeenschappelijke Kas tegen de Arbeidsongevallen », waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 18 november 2010, heeft het Arbeidshof te Bergen de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 579, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek, in die interpretatie dat de arbeidsgerechten geen kennis kunnen nemen van geschillen met betrekking tot de toepassing van de arbeidsongevallenwetgeving (in het kader waarvan moet worden begrepen alle wettelijke reglementeringen krachtens welke vergoedingen voor arbeidsongevallen moeten worden toegekend) en geen kennis kunnen nemen van geschillen met betrekking tot de toepassing van een gemeenschappelijke verzekeringsovereenkomst die, op grond van artikel 55 van bijlage 3 van het koninklijk besluit van 6 mei 1971, moet worden gesloten door de gemeentelijke overheid die vrijwillige brandweerlieden in haar dienst tewerkstelt en dezelfde waarborgen moet bieden als die waarin de wet van 3 juli 1967 voor de beroepsbrandweerlieden voorziet, de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie gewaarborgd bij de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, met dien verstande dat beide groepen van brandweerlieden (de vrijwilligers en het beroepspersoneel) zich onbetwistbaar bevinden in een vergelijkbare situatie, aangezien zij zijn blootgesteld aan dezelfde risico's op ongevallen, zelfs indien een belangrijk verschil bestaat tussen beide groepen in zoverre de vrijwillige brandweerlieden zijn onttrokken aan de toepassing van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders wanneer hun trimestriële bezoldiging niet meer bedraagt dan 785,95 euro (geïndexeerd bedrag) (situatie waarin de heer Dupont zich bevindt), terwijl de beroepsbrandweerlieden van hun kant zonder enige uitzondering zijn onderworpen aan het socialezekerheidsstelsel dat op de werknemers van de overheidssector van toepassing is ? ».

De Ministerraad heeft een memorie ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 6 juli 2011 :

- is verschenen : Mr. E. Jacobowitz, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers J.-P. Moerman en L. Lavrysen verslag uitgebracht;
- is de voornoemde advocaat gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Claude Dupont heeft tot 30 september 2006, datum van zijn pensionering, deel uitgemaakt van het korps van de vrijwillige brandweerlieden van de gemeente Dour. Sedert 7 september 2004 heeft hij wegens een arbeidsongeval echter geen prestaties meer verricht als brandweerman.

Hoewel zij een collectieve verzekering had aangegaan tegen het risico op ongevallen dat de leden van haar korps van vrijwillige brandweerlieden lopen, weigerde de gemeente Dour te betalen nadat de verzekeringsmaatschappij haar kennis had gegeven van haar weigering om de feiten als een arbeidsongeval te beschouwen.

De verwijzende rechter stelt zich ambtshalve vragen over zijn bevoegdheid, in het licht van artikel 579, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek, om kennis te nemen van de door Claude Dupont ingestelde vordering teneinde zijn schade vergoed te krijgen.

Hij doet opmerken dat het beroepspersoneel van de gemeentelijke brandweerdiensten, dat de hoedanigheid van « gemeentepersoneel » heeft, onderworpen is aan de wet van 3 juli 1967 « betreffende de preventie van of de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector ». De vrijwillige brandweerlieden, die niet onder het toepassingsgebied van die wet vallen, kunnen die bescherming evenwel niet genieten.

Bovendien onttrekt artikel 17^{quater} van het koninklijk besluit van 28 november 1969 de vrijwillige brandweerlieden aan de toepassing van de wet van 27 juni 1969 « tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders » wanneer zij deel uitmaken van een brandweerdienst, voor zover de wegens die activiteit ontvangen vergoeding het geïndexeerde bedrag van 785,95 euro per kwartaal niet overschrijdt.

Gelet op de noodzaak de vrijwillige brandweerlieden te beschermen tegen de risico's op arbeidsongevallen, heeft artikel 55 van bijlage 3 van het koninklijk besluit van 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten echter aan de gemeenten de verplichting opgelegd om bij een voor de verzekering inzake arbeidsongevallen erkende verzekeringsmaatschappij een polis van gemeen recht af te sluiten die de vrijwillige leden van de gemeentelijke brandweerdiensten een dekking waarborgt die minstens gelijkwaardig is aan die waarin de wet van 3 juli 1967 voorziet.

De vraag rijst dan ook of artikel 579, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek, in die zin geïnterpreteerd dat het de arbeidsrechtbanken niet toestaat kennis te nemen van geschillen met betrekking tot dergelijke collectieve verzekeringen, terwijl zij wel kennis kunnen nemen van geschillen met betrekking tot de vergoeding van arbeidsongevallen waarvan beroepsbrandweerlieden het slachtoffer zijn, bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

De verwijzende rechter doet voorts opmerken dat te dezen de vergelijkbaarheidstest inhoudt dat de situatie van de vrijwillige brandweerlieden van een C-centrum moet worden vergeleken met die in centra die uitsluitend uit beroepspersoneel bestaan (X-centra). Bovendien doet hij opmerken dat de vrijwillige brandweerlieden die geen trimestriële bezoldiging ontvangen van meer dan 785,95 euro niet onderworpen zijn aan de wet van 27 juni 1969, terwijl de beroepsbrandweerlieden steeds onderworpen zijn aan het socialezekerheidsstelsel dat van toepassing is op het openbaar ambt.

De verwijzende rechter oordeelt dan ook dat het nodig is de voormelde prejudiciële vraag te stellen.

III. *In rechte*

- A -

A.1. De Ministerraad is van mening dat de twee in de prejudiciële vraag naar voren geschoven categorieën van personen vergelijkbaar zijn en dat het verschil in behandeling op een objectief criterium berust.

Bovendien is hij van mening dat de lering van het arrest nr. 94/2009 van het Hof in essentie rechtstreeks kan worden overgenomen in het antwoord op de prejudiciële vraag.

De vrijwillige brandweerlieden die een trimestriële bezoldiging ontvangen van minder dan 785,95 euro zijn niet onderworpen aan de sociale zekerheid van de werknemers. Hun situatie is dus vergelijkbaar met die van de cursisten in beroepsopleiding waarover het in het arrest nr. 94/2009 ging.

A.2. Het Hof heeft in dat arrest geconcludeerd tot de ongrondwettigheid van het verschil in behandeling. De Ministerraad is van mening dat die redenering te dezen kan worden overgenomen. Het is immers duidelijk dat een vrijwillige brandweerman van een C-centrum en een beroepsbrandweerman in het kader van de uitoefening van hun beroepsactiviteit aan dezelfde risico's op een ongeval zijn blootgesteld. De prejudiciële vraag dient dus bevestigend te worden beantwoord.

- B -

B.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op artikel 579, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt :

« De arbeidsrechtbank neemt kennis :

1° van de vorderingen betreffende de vergoeding van schade voortkomende uit arbeidsongevallen, uit ongevallen op de weg van en naar het werk en uit beroepsziekten ».

B.2. De prejudiciële vraag strekt ertoe van het Hof te vernemen of artikel 579, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in de interpretatie dat uitsluitend de slachtoffers van arbeidsongevallen en ongevallen op de weg van en naar het werk hun vorderingen betreffende de vergoeding van de uit de voormelde ongevallen voortvloeiende schade aanhangig kunnen maken bij de arbeidsrechtbank wanneer zij zijn verzekerd krachtens de wet van 3 juli 1967 « betreffende de preventie van of de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector » en niet wanneer zij zijn verzekerd door een ongevallenverzekering van gemeen recht die krachtens artikel 55 van bijlage nr. 3 bij het koninklijk besluit van 6 mei 1971 « tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten » met een verzekeraar moet worden gesloten en dezelfde waarborgen moet bieden als die waarin de voormelde wet van 3 juli 1967 voorziet.

B.3.1. In zijn arrest nr. 94/2009 van 4 juni 2009 heeft het Hof geoordeeld :

« In de interpretatie dat de arbeidsrechtbank niet bevoegd is om kennis te nemen van vorderingen betreffende de vergoeding van schade voortkomende uit ongevallen die worden

gedekt door een gemeenrechtelijke ongevallenverzekering voor cursisten in beroepsopleiding, schendt artikel 579, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet ».

B.3.2. Te dezen gaat het echter niet meer erom de situatie van de werknemers en leerjongens van een onderneming, enerzijds, en die van cursisten in beroepsopleiding, anderzijds, met elkaar te vergelijken wat betreft de rechtbank die bevoegd is om kennis te nemen van de vorderingen tot vergoeding van schade wegens een arbeidsongeval, maar wel vast te stellen of hetzelfde verschil in behandeling dat bestaat tussen de beroepsbrandweerlieden, enerzijds, en de vrijwillige brandweerlieden die niet aan de sociale zekerheid zijn onderworpen, anderzijds, bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Het Hof beperkt zijn onderzoek tot die hypothese.

B.4. Het in het geding zijnde verschil in behandeling berust op een objectief criterium, namelijk de wijze waarop de schade wordt verzekerd, op basis respectievelijk van een gemeenrechtelijke ongevallenverzekering of van de voormelde wet van 3 juli 1967.

B.5. De aard van de ongevallen die aanleiding geven tot de vorderingen tot vergoeding van de daaruit voortvloeiende schade en de omvang van de waarborgen die door de verzekeraars moeten worden verstrekt, zijn identiek of soortgelijk.

De loutere omstandigheid dat die waarborgen onderscheidenlijk door de overheid overeenkomstig artikel 16 van de voormelde wet van 3 juli 1967 dan wel in een gemeenrechtelijke verzekering zijn verstrekt, kan niet verantwoorden dat verschillende rechtbanken bevoegd zouden zijn om uitspraak te doen over die vorderingen.

De vertrouwdheid van de arbeidsrechtbanken met de geschillen inzake arbeidsongevallen, de specifieke samenstelling van die rechtscolleges en de procedurele bijzonderheden, waaronder de wijze waarop de zaak bij de rechtbank wordt ingeleid (artikel 704 van het Gerechtelijk Wetboek), de bijstand van en de vertegenwoordiging door een afgevaardigde van een representatieve werknemersorganisatie (artikel 728, § 3, van het

Gerechtigd Wetboek) en de mogelijkheid van advies van het arbeidsauditoraat (artikel 766 van het Gerechtigd Wetboek), bieden bijkomende waarborgen, die niet mogen worden onthouden aan personen die zich in vergelijkbare omstandigheden bevinden.

Bovendien zou de onderscheiden bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg en van de arbeidsrechtbank ertoe kunnen leiden dat eenzelfde arbeidsongeval waarbij zowel een vrijwillige brandweerman als een beroepsbrandweerman zijn betrokken, door onderscheiden rechtbanken zou moeten worden beoordeeld. Daaruit volgt dat de onderscheiden bevoegdheid van de arbeidsrechtbank en de rechtbank van eerste aanleg ter zake niet redelijk is verantwoord.

B.6. De prejudiciële vraag dient bevestigend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

In de interpretatie dat de arbeidsrechtbank niet bevoegd is om kennis te nemen van vorderingen betreffende de vergoeding van schade voortkomende uit ongevallen die worden gedekt door een gemeenrechtelijke ongevallenverzekering voor vrijwillige brandweerlieden, schendt artikel 579, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 22 september 2011.

De griffier,

De wnd. voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

J.-P. Snappe